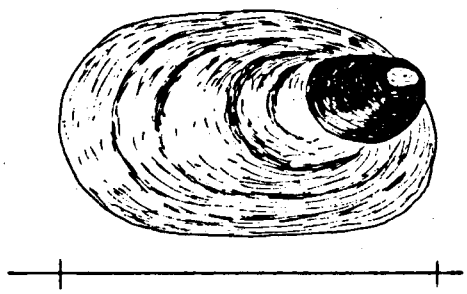
FERRISSIA WAUTERIE (Mirolli, 1960) IN HET GOOI

door

R.G. Moolenbeek (Zoologisch Museum Amsterdam)

Een van de natuurhistorisch best onderzochte gebieden in het Gooi is het 'Lagieskamp' in de gemeente Bussum. Diverse rapporten over het vogel-, insekten- en plantenleven zijn reeds verschenen om de waarde van dit prachtige stukje natuur aan te tonen. Het terrein is ca 6 ha groot en bestaat uit een grote 'IJsvijver', een kleine 'Kroosvijver', enige slootjes, een blauwgraslandje en een paar bosjes. De bizondere natuurhistorische waarde dankt het gebied aan zijn ligging op de overgang van het Gooi (zandgrond) en het Vechtplassengebied (laagveen). Over de molluskenfauna van het gebied wordt een publikatie voorbereid. In 1981 is het Gooi en het Vechtplassengebied door de Provinciale Waterstaat van Noordholland op zoetwatermollusken geinventariseerd. Er werden vele interessante vondsten gedaan, doch Ferrissia wuatieri werd ook door hen niet aangetroffen.

Op 27 maart 1983 nam P. Jansen enige monsters in de zgn. 'IJsvijver'. De mollusken werden ter determinatie opgestuurd. In één der monsters werden 3 ancyloiede exemplaren van F. wautieri aangetroffen. De dieren werden verzameld op de stengels van de grote lisdodde (Typha latifolia L.), tezamen met enige exemplaren van Acroloxus lacustris (L.). Op 2 mei 1983 verzamelden R. de Bruyne en ondergetekende een 45 levende exemplaren in de 'IJsvijver' van het Lagieskamp. De dieren werden voornamelijk aangetroffen op (veelal losdrijvende) stengels van de grote lisdodde (Typha latifolia), waterscheerling (Cicuta virosa L.), in het water gevallen takken en op plastic zakken.

In vorm en grootte is enige variatie aangetroffen. Zo zijn er slanke, op Acroloxus-gelijkende exemplaren en meer ovaal ronde op Ancylus-gelijkende exemplaren gevonden. De twee kleinste exemplaren zijn 3.0x1.9 en 3.1x1.5 mm, de grootste 5.7x3.1 mm.

Opmerkelijk was de vondst van een exemplaar in het post-septifer stadium (fig. 1), welke een lengte en breedte heeft van 3.8x2.3 mm. Dit stadium van F. wautieri was nog niet eerder in Nederland aangetroffen. De vorming van een septum wordt verklaard (Richardot, 1974) als zijnde een aanpassing aan een (tijdelijk) uitdrogend milieu. Voor wat betreft het Lagieskamp kan worden vermeld dat de waterstand hier zomers zeer laag kan zijn. Als begeleidende soorten werden aangetroffen: Valvata cristata Müller, Gyraulus albus (Müller), Acroloxus lacustris (L.) en Anisus vortex (L.).

Ook het nabijgelegen 'Koeiebad' werd bemonsterd. Hier kon de aanwezigheid van F. wautieri niet worden vastgesteld.

In 1977 werd F. wautieri voor het eerst uit Nederland gemeld en tot op heden zijn slechts een 15-tal vindplaatsen bekend (Van de Velde & Roelofs, 1977; Van der Velde & Hadderingh, 1981).

LITERATUUR:

RICHARDOT, M., 1974. La forme septifère de Ferissia wautieri: forme resistance à la sécheresse. - Haliotis 4: 135-139.

VELDE, G. VAN DER & J.G.M. ROELOFS, 1977. Ferrissia wautieri (Gastropoda, Basommatophora) nieuw voor Nederland.- Basteria 41: 73-80.

-----& R.H. HADDERINGH, 1981. De verspreiding van Ferrissia wautieri (Mirolli) (Gastropoda, Ancylidae) in Nederland.- Basteria 45: 67-70.